

КАМПЕТЭТНА
ДУХМЯНЫ КАРАВАЙ-2002
АСПЕКТ ПРАБЛЕМЫ
ЯК СУСТРЭНЕ ШКОЛА?
СТАСУНКІ
10 ВЕРАСНЯ — МІЖНАРОДНЫ
ДЗЕНЬ МІРУ
2 стар.

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОНКА
“ЖЫЦЦЁ І ВЕРА” 5 стар.
ПАЗЫЧНАЯ ІМПРЭЗА
ВЕРШЫ Леаніда ПРАПЧАКА, ЯКІЯ
ДАПАМАГАЮЦЬ ЗАБЫЦЬ АДЗІНОТУ 4 стар.
ВЕРНІСАЖ
МЕСЯЦАВЫЯ АДЧУВАННІ
Анатолія КЛІМЯНКОВА 4 стар.

ДЭБЮТ
АПАВЯДАННЕ Уладзіміра
МАРТЫНЕНКІ “СЭРЦА” 6 стар.
АҮТОГРАФ
АСТРАЛАГІЧНЫ ПРАГНОЗ Паўла ГЛОБА 7 стар.
СЛУХАЙ СВАЁ
РОК-Н-РОЛ У СОЛЬНЫХ ПРАЕКТАХ 8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАІНАХ

Голас Радзімы

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

28 жніўня 2002 года, № 35 (2001)

Цана 142 рублі

E-mail: golas_radzimy@tut.by

хроніка жыцця

ЯПОНЦАЎ ЦІКАВІЦЬ БЕЛАРУСКАЯ НАВУКА
Беларуская навука адкрыта для канструктыўнага супрацоўніцтва з усімі краінамі, у тым ліку і з Японіяй. Аб гэтым заявіў прэзідэнт Нацыянальнай акадэміі навук Міхаіл Мясніковіч на сустрэчы з парламенцкім сакратаром Міністэрства замежных спраў гэтай краіны Кэнсіра Мацунамі.

У час візіту японскай дэлегацыі ў НАН Беларусі абмяркоўваліся канкрэтныя напрамкі навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва, пытанні прававога рэгулявання інтэлектуальнай уласнасці ў Рэспубліцы Беларусь. Кэнсіра Мацунамі падзяліўся вопытам арганізацыі навуковых даследаванняў у Японіі і абяцаў садзейнічаць ва ўмацаванні дружалюбных адносін паміж абедзвюма краінамі як у галіне палітыкі, так і ў сацыяльна-эканамічнай сферы. Прэзідэнт НАН перадаў паслухаткі прапановы па навукова-тэхнічнаму супрацоўніцтву з вучонымі Краіны ўзыходзячага сонца.

“ДЖОН ДЗІР” І ПЁТР КАЛЕНІК — ЗЛАДЖАНЫ ТЭАТЭМ

На камбайне “Джон Дзір” Пётр Каленік з калгаса імя Дзянішчыкова Гродзенскага раёна ўбірае найбольшую колькасць ўраджаю ў гаспадарцы.

НА ЗДЫМКУ: Пётр КАЛЕНІК з сынам Андрэем, які дапамагаў бацьку на ўборцы зернебабовых.

МІЖНАРОДНАЯ УЗНАГАРОДА ПЛЕМЗАВОДУ

Племзавод «Насовічы» Добрушскага раёна Гомельскай вобласці набіў міжнародную вядомасць. Экспертная камісія краін Еўрапейскага саюза прысвоіла гэтай гаспадарцы міжнародную ўзнагароду — «Еўрапейскі знак якасці» ў намінацыях «Прадпрыемства XXI стагоддзя» і «Кіраўнік

XXI стагоддзя». Такога прызнання племзавод і яго дырэктар Уладзімір Лаўрыненка ўдасцеены за дасягненне высокіх вынікаў у галіне якасці выпускаемай прадукцыі і ўкараненне эфектыўных метадаў кіравання вытворчасцю.

РЫЦАРСКІ ПАРАД

Старажытнае Заслаўе зной рыхтуецца да вялікага свята. У горадзе з 7 па 8 верасня пройдзе фестываль сярэднявечковай традыцыі і культуры «Заслаўскі набат».

Удзельнікаў і гасцей фестывалю чакаюць рыцарскі парад і першы ў Беларусі турнір цяжкаўзброеных воінаў у латах. У праграме свята таксама канцэрт сярэднявечковай музыкі і гістарычнае прадстаўленне конна-спартыўнага клуба «Продзіус», выстава старадаўніх беларускіх рамёстваў. Цэнтральнай падзеяй свята будзе інсцэніроўка падзей 1434 года.

ВІЗІТНАЯ КАРТКА БЕЛАРУСІ

Візітнай карткай нашай рэспублікі за мяжой будзе выданне «Атлас: погляд на Беларусь».

Яно ўбачыла свет на рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Белкартаграфія» па заказе Міністэрства замежных спраў краіны. У даведніку размешчаны адміністрацыйная і фізічная карты Беларусі, даецца ўсеабдымная інфармацыя аб клімаце, помніках архітэктуры, эканоміцы. Выраблена выданне на высокім паліграфічным узроўні, ілюстравана фотаздымкамі.

“КНЯЗЬ ІГАР” НА СЦЭНЕ

70 гадоў радуе сваіх паклоннікаў Нацыянальны акадэмічны тэатр оперы Беларусі. І цяперашні юбілейны тэатральны сезон не выключэнне. Ён адкрыецца 3 верасня пастаноўкай «Князь Ігар» Аляксандра Барадзіна.

Партыі галоўных герояў выканаюць заслужаны артыст Расіі Мікалай Майсеенка, лаўрэат міжнароднага конкурсу Таццяна Кнутовіч, заслужаныя артысты Беларусі Васіль Кавальчук і Алег Мельнікаў, а таксама Аляксандр Тузлукаў.

У вераснеўскую афішу Нацыянальнага акадэмічнага тэатра оперы ўвайшлі таксама пастаноўкі на музыку Вердзі, Расіні, Пучыні, Моцарта, Чайкоўскага. А для маленькіх глядачоў падрыхтаваны опера-казка «Чароўная музыка» і мюзікл «Пітэр Пэн».

Падрыхтавала Ларыса ЛАЗАР.

радавод

ПЕРШАКЛАСНІЦЫ

Першы раз у першы клас пойдуць віцябянкі сёстры-блізняты Ксеня і Наталля ТКАЧОВЫ.

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БелТА.

напярэдадні

СВЯТА ПІСЬМЕНСТВА Ў МІРЫ

31 жніўня — 1 верасня ў мястэчку Мір, што ў Карэліцкім раёне, мае адбыцца Дзень беларускага пісьменства. Гэтай падзеі была прысвечана прэс-канферэнцыя міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь Міхаіла Падгайнага. Прысутнічалі начальнік упраўлення інфармацыі Гродзенскага аблвыканкама Уладзімір Амелка і старшыня Карэліцкага райвыканкама Іван Шматко. Гродзенская вобласць ужо мае добры вопыт правядзення рэспубліканскіх святаў. Учэрвені месяцы ў Гродне адбыўся IV Усебеларускі фестываль нацыянальных культур, а ў 1996 годзе ў старажытным Навагрудку праходзіла чарговае Свята беларускага пісьменства. Сёлетняе свята прымае Мір. Раішэнне аб гэтым звязана з уключэннем Мірскага замка ў спіс сусветнай культурнай спадчыны ЮНЕСКА.

Апошнім часам Мір нагадвае будаўнічую пляцоўку. 28 арганізацый і 800 рабочых добраўпарадкоўваюць гарадскі пасёлак. Ён будзе нагадваць беларускае паселішча канца XIX — пачатку XX стагоддзяў.

Мястэчка Мір у дні свята прыме 25 000 гасцей і ўдзельнікаў, што ў 10 разоў перавышае колькасць яго насельніцтва. Толькі персанальна запрошаных будзе звыш 400 чалавек. 31 жніўня тут адбудзецца сустрэча Непагаснай лампады і пройдзе навукова-практычная канферэнцыя “Мірскія чытанні”. 1 верасня свята пачнецца з літургіі ў Свята-Троіцкай царкве. Урачыстае адкрыццё ад-

будзецца ля сцен Мірскага замка мастацка-гістарычнай дзеяй “Легенды Мірскага замка”. У гэты дзень пройдуць канцэрты мастацкіх калектываў і адбудзецца фальклорнае свята “Мірскі кірмаш”. Аматыры старажытнай культуры ўбачаць рыцарскі турнір.

Мноства выстаў пазнаёмяць наведвальнікаў свята з прадукцыяй беларускіх выдавецтваў, а беларускія пісьменнікі сустрэнуцца са сваімі чытачамі.

Народны мастак Беларусі Васіль Шаранговіч прэзентуе аформленыя ім кнігі: “Пан Тадэвуш” Адама Міцкевіча, “Новая зямля” Якуба Коласа і “Ев-

спорт

КРОК ДА «ЗАЛАТОЙ ЛІП»

Дзве беларускія спартсменкі ўзяліся на п’едэстал гонару міжнародных спаборніцтваў, якія праходзілі ў аўстрыйскім Лінцы.

Першае месца ў кіданні дыска заняла алімпійская чэмпіёнка Эліна Зверева, якая паслала снарад на 62 метры 91 сантыметр. Цэляя 3 метры і 13 сантыметраў уступіла ёй амерыканка Хіл. Трэці вынік таксама ў нашай лёгкаатлеткі Ірыны Ятчанка, якая паказала 59 метраў 47 сантыметраў.

пашанцавала

ВОСЬ ДЫК СОМ!

Слоніцкія рыбалоўны злавлі ў Шчары сома вагою больш як 18 кілаграмаў і даўжынёй 1 метр 20 сантыметраў.

Цікава, што рыбачылі яны ў цэнтры горада каля моста. Відавочцамі ўдачы сталі дзесяці гараджан, якія знаходзіліся ў размешчаным паблізу парку.

Шчасліўчык прызнаўся, што за 2 дні разам з сябрамі злавіў у Шчары некалькі рыб.

Галіна ВІР.

Фота Вітэна КАЗЮЛІ.

гений Онегин” Аляксандра Пушкіна.

Вельмі прадстаўніча будзе выглядаць свята дзіцячай кнігі і прэсы, якое пройдзе пад эгідай ЮНЕСКО.

На возеры каля Мірскага замка адбудзецца пленэр з удзелам мастакоў і навучэнцаў мясцовага мастацкага вучылішча.

На ўрачыстым закрыцці Свята беларускага пісьменства Дзяржаўны ансамбль танца Рэспублікі Беларусь і капэла “Санорус” прадставяць прэм’еру “Песня пра зубра” па матывах твора Міколы Гусоўскага.

Віктар МАЦЮШЭНКА.

выставы

ЧАТЫРЫ НОВЫЯ МАДЭЛІ МАЗа
БУДУЦЬ ПАКАЗАНЫ НА МІЖНАРОДНАЙ ВЫСТАВЕ ў МАСКВЕ

Мінскі аўтамабільны завод арганізаваў перадвыставачны паказ чатырох новых мадэлей аўта-тэхнікі, якія затым будуць ўдзельнічаць у 7-й Маскоўскай міжнароднай аўтамабільнай выставе. У гэтым прэстыжным міжнародным форуме беларускія аўтамабілебудаўнікі ўдзельнічаюць ужо не першы год і па традыцыі прадстаўляюць там толькі новыя распрацоўкі. Усе машыны сертыфікаваныя па эканамічным стандартзе "Еўра-2". На гэты раз будуць паказаны седзельны цягач мадэлі "МАЗ-5440-03" для мясцовых і

рэгіянальных перавозак, а таксама аўтамабіль-самазвал у складзе аўтапоезда з прычэпам новага пакалення з бакавой разгрузкай. Упершыню шырокая публіка ўбачыць сярэдне-танажны аўтамабіль-самазвал МАЗ-457040-220, які можа быць скарыстаны як для патрэб гарадской камунальнай гаспадаркі, так і ў сельскай гаспадарцы.
НА ЗДЫМКУ: самазвал грузпадымальнасцю 7,6 тоны МАЗ-555102-225.
Фота Віктара ТАЛОЧКІ, БелТА.

кампетэнтна

ДУХМЯНЫ КАРАВАЙ - 2002

Сёлета беларускім хлебаробам не даводзіцца скардзіцца на дрэннае надвор'е. І гэту акалічнасць упершыню за многія гады падкрэсліў віцэ-прэм'ер Аляксандр Папкоў, які днямі правёў прэс-канферэнцыю для беларускіх і замежных журналістаў, прысвечаную папярэднім вынікам работы АПК Беларусі ў першым паўгоддзі.

Сітуацыя сёлета ў аграпрамысловым комплексе склалася даволі спрыяльна, адзначыў Аляксандр Папкоў. І справа тут не толькі ў добрых кліматычных умовах, але ў цэлай сістэме мер, распачатых урадам. Па-першае, удалося рэструктурызаваць запэчычанасці суб'ектаў гаспадарання амаль на 1,5 трыльёна рублёў. Па-другое, нарэшце вырашана праблема цэнаўтварэння. Зараз на ўсе віды сельскагаспадарчай прадукцыі дзейнічаюць свабодныя цэны, за выключэннем збожжа, прадукцыі льнаводства і цукровых буракоў. У апошні час былі прыняты таксама меры па зніжэнні стаўкі рэфінансавання па крэдытах — у сярэднім яны патанелі на 50 працэнтаў. Акрамя гэтага, дзяржава вылучыла ў парадку крэдытаў для правядзення сельскагаспадарчых работ 120 тысяч тон гаруча-змазачных матэрыялаў.

Гэта, лічыць намеснік кіраўніка ўрада, дазволіла правесці ўвесь комплекс пасяўных, а потым і ўборачных работ на "адзіным дыханні". Сёлета жніво ва ўсіх рэгіёнах прайшло ў вельмі сціслыя тэрміны — за 20-25 дзён. Такага ў краіне яшчэ не было. У мінулыя гады гаспадаркі Віцебшчыны, напрыклад, прыступалі да ўборкі палеткаў прыкладна 10 жніўня. А цяпер жніво па ўсёй Беларусі было завершана 8 жніўня. І гэта пры тым, што работы было вельмі многа: на палях вырастае не проста добры, а цудоўны для Беларусі ўраджай. Практычна за тры тыдні ў краіне было сабрано 6,5 мільёна тон збожжа, у сярэднім 26,7 цэнтнера з гектара. А ў 20 сельскіх раёнах ураджайнасць перавышае 30 цэнтнераў. Сярод іх лідзіруюць хлебаробы Гродзенскага раёна, якія сабралі з кожнага гектара звыш 55 цэнтнераў зерня. І такія раёны-рэкардсмены ёсць паўсюдна. А асобныя гаспадаркі вырасталі небывалы для Беларусі ўраджай — па 83,2 цэнтнера! На думку Аляксандра Папкова, гэтым поспехам садзейнічала не толькі працавітасць беларусаў, але і новая тактыка канцэнтрацыі матэры-

яльна-тэхнічных рэсурсаў у найбольш перспектывіных рэгіёнах, новыя падыходы да аптымізацыі землекарыстання. Змянілася і галоўная мэта: вырастаць і сабраць збожжа не любой цаной, як было раней, а толькі зыходзячы з эканамічнай выгады. У гэтым годзе гаспадаркі адмовіліся таксама ад выкарыстання састарэлай тэхнікі, якая часта псуецца — яе накіравалі на прысядзібныя ўчасткі. А на палях працавалі мабільныя механізаваныя брыгады, якія, як "лятуць галандцы", перамяшчаліся з раёна ў раён. Дзякуючы добрай тэхніцы, сціслым тэрмінам жніва, майстэрству камбайнераў і дапамозе ўлад, гэтым летам страты былі зведзены да мінімуму. Звычайна ў мінулыя гады на палетках гублялася каля аднаго мільёна тон хлеба. Сёлета гэты дарагі для краіны мільён беларусы збераглі!

Што тычыцца іншых паказчыкаў працы сялян, то яны таксама нядрэнныя. Праўда, у беларускіх магазінах акрамя айчынных прадуктаў харчавання нямала імпортных. Але гэта, лічыць Аляксандр Папкоў, нармальна з'ява, бо канкурэнцыя прымушае беларускіх вытворцаў працаваць больш эфектыўна і якасна, шукаць шляхі зніжэння выдаткаў. Яшчэ некалькі месяцаў таму беларускія тавары яўна прайгравалі па цэнах замежным. Цяпер сітуацыя пачала кардынальна мяняцца. Рознічныя цэны ў нас на малочную прадукцыю зараз ніжэйшыя на 20-30 працэнтаў у параўнанні з Расіяй ці Украінай, значна таннейшая і ялавічына. Таму ў апошні час паступіла нямала прапановаў ад урадаў Масквы, Санкт-Пецярбурга і іншых рэгіёнаў Расіі, якія жадаюць у неабмежаванай колькасці набыць беларускае харчаванне. "Нашы суб'екты гаспадарання зараз кантралююць сітуацыю і імкнуцца выгадна прадаць сваю прадукцыю", — гаворыць Аляксандр Андрэвіч.

Вельмі важным вынікам першага паўгоддзя ён лічыць той факт, што гаспадаркам урэшце ўдалося пераадолець стратнасць і выйсці на рэнтабель-

насць вытворчасці. І гэта ў пэўнай меры — вынік працэсаў рэфармавання аграпрамысловага комплексу ў краіне. Па словах А.Папкова, у Беларусі ўжо рэфармавана 125 суб'ектаў гаспадарання, што дало добрыя вынікі. Яшчэ 300 знаходзяцца ў стадыі пераўтварэння. Наогул, у краіне існуюць 10 розных мадэлей рэфармавання. Напрыклад, ня мала гаспадарак, якія знаходзіліся ў крызісным стане, перададзены фермерам, і гэта прынесла станоўчыя вынікі. Лепш пайшлі справы і ў тых стратных калгасах, якія ўліпілі ў больш моцныя гаспадаркі. А вось там, дзе аб'ядноўваліся па прынцыпу "бедны плюс бедны", сітуацыя застаецца даволі складанай. Дарэчы, у Беларусі ёсць цэлыя раёны, напрыклад, Жлобінскі, дзе на практыцы адпрацоўваюцца розныя мадэлі рэфармавання. І само жыццё падкажа, якія варыянты могуць быць для нашай краіны найбольш эфектыўнымі.

Ставячы задачы на бліжэйшую перспектыву, урад лічыць, што галоўным зьянам сельскай гаспадаркі павінны стаць перапрацоўчыя прадпрыемствы. У наступным годзе на іх мадэрнізацыю плануецца накіраваць 70-80 мільёнаў долараў ЗША. Асобная ўвага будзе таксама ўдзяляцца рэалізацыі рэспубліканскіх і рэгіянальных праграм па мел'ярацыі, сельгасмашынабудаванні, маляку, льнаводству і іншым.

Дарэчы, метэаролагі прагназуюць, што ў наступным годзе Беларусь чакае страшэнная засуха. Таму ўжо зараз прымаюцца неабходныя меры, каб мінімізаваць яе наступствы. Па словах віцэ-прэм'ера, у краіне будуць значна павялічаны плошчы пад азімьяй культуры, а перавага будзе аддавацца толькі інтэнсіўным тэхналогіям. А вогуле, на думку Аляксандра Папкова, у Беларусі ёсць усе ўмовы для больш эфектыўнай работы аграпрамысловага комплексу, у тым ліку і неабходная прававая база. Зараз у парламенцкіх камісіях рыхтуецца да разгляду на восенёўскай сесіі яшчэ шэраг новых законаў — аб кааперацыі, аб дзяржаўнай падтрымцы сельгаспрадпрыемстваў, аб асаблівых падсобных гаспадарках і аб рэарганізацыі сельгаспрадпрыемстваў, якія дапамогуць зняць многія праблемы сялян.

Ларыса ЛАЗАР.

стасункі

МІЖНАРОДНЫ ДЗЕНЬ МІРУ

10 верасня 2002 года ў Нью-Йорку пачынае сваю работу 57-я сесія Генеральнай Асамблеі ААН. Варта нагадаць, што ў 1981 годзе ў ходзе 36-й сесіі Генеральнай Асамблеі ААН прызнала, што падтрыманне міру стала галоўнай мэтай Арганізацыі Аб'яднаных Нацый у адпаведнасці са Статутам ААН і прыняла рашэнне аб мэтазгоднасці "абвяшчэння спецыяльнага дня для канцэнтрацыі намаганняў ААН, дзяржаў-членаў і ўсяго чалавецтва па прапагандзе ідэалаў міру і станоўчых сведчанняў іх намеру дабівацца міру ўсімі магчымымі шляхамі".

Рэзалюцыяй ад 30 лістапада 1981 года Генеральная Асамблея ААН абвясціла: штогод дзень адкрыцця сесіі будзе афіцыйна адзначацца як Міжнародны дзень міру і павінен быць прысвечаны "святкаванню і замацаванню ідэалаў міру сярод усіх нацый і народаў". Рэзалюцыя заклікала ўсе дзяржавы-члены, органы і арганізацыі сістэмы ААН, а таксама няўрадавыя арганізацыі "да святкавання Міжнароднага дня міру, скарыстоўваючы розныя сродкі навучання".

Упершыню Міжнародны дзень міру быў адзначаны ў штаб-кватэры ААН 21 верасня 1982 года ў дзень адкрыцця 37-й сесіі Генеральнай Асамблеі ААН. Дэлегаты мінутай маўчання, стоячы ў зале пасяджэнняў, дэманстравалі салідарнасць з усімі міралюбівымі сіламі планеты. Гэта добрая традыцыя захоўваецца і сёння.

Сёлета Міжнародны дзень міру адзначаецца ў складанай, як ніколі раней, міжнароднай абстаноўцы. На жаль, у многіх рэгіёнах зямнога шара шмат "гарачых кропак", дзе льецца кроў невінаватых людзей, дзе спрэчныя праблемы высвятляюцца пры дапамозе сілы. У зоне па-

вышанай увагі, напрыклад, знаходзяцца канфлікты ў Ізраілі і Палесціне, Чэчні і на граніцы Грузіі. Выбухованебяспечная абстаноўка захоўваецца на інда-пакістанскай граніцы і на Балканах. Згусчаюцца хмары над Іракам.

Але асобае месца сярод усіх гэтых падзей займае трагедыя масавай гібелі людзей у выніку нябачнага ў гісторыі чалавецтва варварскага разбурэння тэрырыстамі 11 верасня 2001 года высотных будынкаў у амерыканскіх гарадах Нью-Йорку і Вашынгтоне.

У сваёй Заяве ад 12 верасня 2001 года прэзідыум Беларускага камітэта міру разам з міралюбівай грамадскасцю гнеўна асудзіў дзеянні тэрырыстаў у іх беспрэцэдэнтных формах працяжэння, выказаў усім грамадзянам ЗША пачуцці маральнай

падтрымкі, пажадання стойкасці і самавалодання ў цяжкіх умовах. Разам з тым у гэтым дакуменце ўтрымліваецца заклік да цвярозасці і цяплення ў ацэнках таго, што здарылася, і прыняцця мер у адказ пасля катастрофы, да аб'яднання намаганняў сусветнай супольнасці ў процістаянні тэрырызму.

Пазіцыя нашай краіны па процідзеянні гэтаму ўсеагульнаму злу сучаснасці накіравана Генеральнаму сакратару ААН у пасланні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Варта падкрэсліць, што падзеі 11 верасня 2001 года закаранулі не толькі ЗША. У зону глабальных ваенных дзеянняў быў уцягнуты не толькі Афганістан, але і ў той ці іншай ступені шмат іншых дзяржаў свету. Аднак істотных вынікаў пакуль няма, і чалавецтва пакуль знаходзіцца

ў напружанні і трывозе. Магчыма, радыкальных сродкаў супраць гэтага міжнароднага выкліку сучаснасці пакуль не знойдзена. Усё гэта прымушае многіх людзей глядзець на свет іншымі вачыма, пераконвае іх у тым, наколькі ён (свет) слабы і бездапаможны. Відавочна і тое, што рэлігійна-этнічныя, сацыяльна-эканамічныя, нацыянальныя і іншыя жыццёвыя праблемы народы наогул і адпаведныя міжнародныя інстытуты, у прыватнасці, павінны вырашаць не толькі ў асобна ўзятых краінах, але і ў планетарным маштабе. Уяўляецца, што, толькі аб'яднаўшы намаганні на аснове глыбокага аналізу прычын, з-за якіх узнік тэрырызм, можна дабіцца вынікаў у вырашэнні гэтай глабальнай праблемы.

Беларускі камітэт міру днямі адзначыў сваю 51-ю гадавіну. За

актыўную міратворчую дзейнасць наша грамадская арганізацыя ўдастоена ганаровага звання "Пасланец міру" і ўзнагароджана спецыяльным Дыпломам ААН. Актыўна падтрымліваючы намаганні Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па забеспячэнні міжнароднага міру і бяспекі народаў, Беларускі камітэт міру спадзяецца, што Савет Бяспекі ААН сумесна з усімі дзяржавамі і сусветнай супольнасцю знойдуць рашэнні па забеспячэнні ўсеагульнага міру і стабільнасці на нашай планеце.

У сувязі з Міжнародным днём міру Беларускі камітэт міру і Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь падрыхтавалі адпаведныя рэкамендацыі і мерапрыемствы. Ва ўсіх школах і іншых навучальных установах пройдуць "Урокі міру", засячынены на тэму міру, запальванне свечак міру, курсы юных пазтаў, мастакоў, музыкантаў, прысвечаныя гэтай даце. Мір і згода ў нашым беларускім доме — галоўны дэвіз гэтых і іншых мерапры-

Іван КІРЬЧЭНКА
старшыня Беларускага камітэта міру.

аспект праблемы

ЯК СУСТРЭНЕ ШКОЛА?

Да пачатку новага навучальнага года на Беларусі пачалі рыхтавацца яшчэ вясной. Тады былі правяраны ўсе навучальныя ўстановы для вызначэння праблем, што існуюць у іх матэрыяльным і тэхнічным забеспячэнні. Цяпер жа высвятляецца, што было зроблена, каб 1-га верасня беларускія дзеці маглі пачаць навучанне ў добра абсталяваных памяшканнях.

У сталічным Доме прэсы з журналістамі сустраўся намеснік міністра аховы здароўя, галоўны дзяржаўны санітарны ўрач Рэспублікі Беларусь Валерый Ключановіч, каб прайнфармаваць журналістаў аб падрыхтаванасці школ з медыцынскага пункту гледжання. Большасць з іх адпавядаюць усім сучасным патрабаванням. Маецца на ўвазе асвятленне памяшканняў, памеры класаў, іх прыстасаванасць пад працаў, якія ў іх выкладаюцца. Штогод у кожнай навучальнай установе напружана 1-га верасня роўна аналіз пітной вады. У выпадку, калі якасць апошняй неадпавядае, школа не пачынае працаваць. Напрыклад, летась 187 беларускіх школ з вышэйназванай прычыны атрымалі пастанову аб забароне эксплуатацыі будынка. Дзвесце кіраўнікоў школ заплацілі штрафы за невыкананне сваіх абавязкаў па падрыхтоўцы школы да навучальнага года. Дарэчы, штрафы немалыя: ад 5 да 50 мінімальнага заробатнага плагат.

Галоўная праблема пры падрыхтоўцы школ — фінансавыя складанасці. Не хапае грошай на якасны ремонт, замену мэблі. Значная частка яе ў беларускіх школах не адпавядае сучасным патрабаванням. І справа тут не толькі ў эстэтыцы. Калі школьная мэбля не адпавядае фізіялагічным нормам, гэта адмоўна адбіваецца на здароўі дзяцей. На Беларусі ёсць прадпрыемствы, якія могуць выпускаць мэблю для школ і дзіцячых садоў якасную і прыгожую. Але працэс гэты яшчэ неабходна арганізаваць на належным узроўні. Да прыкладу, Валерый Ключановіч лічыць, што неабход-

на ўзгадніць вытворчы цыкл выпуску мэблі з медыкамі.

Да электраасвятлення класаў цяпер прад'яўляюцца зусім іншыя патрабаванні, чым 5-10 гадоў таму. Беларускія навучальныя ўстановы імкнучца ім адпавядаць. Але новыя санітарныя нормы часта патрабуюць поўнай рэканструкцыі, нават замены сістэмы электраправодкі, што зноў жа звязана са значнымі фінансавымі ўкладаннямі, якіх у школах няма.

Усе школьнікі Беларусі вучацца камп'ютэрнай грамаце. У большасці навучальных устаноў працуе сучасная артэхніка. Але вядома, што яна вельмі хутка маральна старэе і патрабуе замены. Тут ёсць яшчэ адна праблема. Камп'ютэрныя класы павінны мець вызначаную санітарнымі правіламі плошчу, асвятленне і мэблю. Па выніках правэркі зараз вырашаецца пытанне адносна 40 навучальных устаноў з-за непадрыхтаванасці камп'ютэрных класаў.

Самая вялікая праблема, што непасрэдна тычыцца здароўя дзяцей, — гэта арганізацыя харчавання.

Беларускія дзеці, якія навучаюцца ў малодшых класах гарадскіх школ, атрымліваюць бясплатнае снеданне (а ў вёсках яно наладжана для ўсіх навучэнцаў). Штодзёна дзярждатацыя на харчаванне складае каля 400 рублёў на аднаго вучня. Акрамя таго, дзяржава аплатае 50 працэнтаў ад агульнага кошту школьнага харчавання. Тым не менш гэта, на думку В.Ключановіча, не дазваляе забяспечыць дзяцей такой якаснай і багатай вітамінамі ежай, як хацелася б.

Алена СПАСЮК.

лёсы

З ПАДМАСКОЎЯ ЎКРЫЧАЎ

З Падмаскоўя ў Беларусь пераехалі Кручковы. Яны ўжо дзесяты год жывуць у Крычаве на вуліцы Пармызанскай.

Ёсць дом, свой сад і ўчастак. Уладзімір Ільч і Антаніна Андрэеўна пенсіянеры. Дзесяткі сарту руж упрыгожваюць жыццё і дораць радасць гэтым людзям. Антаніна Андрэеўна прывівае любоў да кветак і сваёй унучцы, вучаніцы 9 класа сярэдняй школы № 1 г.Крычава Наталлі ГРЫНЕВАЙ (на здымку).

Фота БелТА.

коратка

СТАРТЫ Ў РАТАМЦЫ

Трыццаць спартсменаў прынялі ўдзел у адкрытым чэмпіянаце Беларусі па трохбор'і на конях да сямігадовага ўзросту.

Чэмпіёнам спаборніцтваў на шматкіламетровых трасах з перашкодамі і конкурным полі ў Ратамцы стаў выхаванец Рэспубліканскага цэнтра коннага спорту і каняводства Вячаслаў ПАЙТО.

дыпкур'ер

КАНСУЛЬТАЦЫІ ПАМІЖ МІНІСТЭРСТВАМІ ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ ДЗЯРЖАЎ – УДЗЕЛЬНІЦ СНД

У Маскве адбыліся кансультацыі паміж міністэрствамі замежных спраў дзяржаў – удзельніц СНД. Тэма кансультацыі: узаемадзеянне ў ААН па пытаннях парадку дня 57-й сесіі Генеральнай Асамблеі ААН.

Такія кансультацыі ўжо набылі традыцыйны характар і заявілі аб сабе як аб эфектыўным інструменце супрацоўніцтва краін – удзельніц СНД у сферы шматбаковай дыпламатыі.

У Маскве ўдзельнікі кансультацыі былі азнаёмы з асноўнымі пунктамі пазіцыі Беларусі на сесіі Генеральнай Асамблеі ААН. У час сустрачы абмяркоўвалася

магчымасць сумесных выступленняў па шэрагу актуальных тэм сучаснасці: барацьба са злочыннасцю, распаўсюджваннем наркатыкаў і інш. Разглядаліся таксама магчымасці прадстаўлення праектаў рэзалюцый Генеральнай Асамблеі ААН па інфармацыйнай бяспецы, пытаннях разбраення, абароны інтарэсаў краін пераходнага перыяду.

ВІЗІТ ПАРЛАМЕНЦКАГА САКРАТАРА МЗС ЯПОНІІ

Беларусь наведваў парламенцкі сакратар Міністэрства замежных спраў Японіі Кэнсіра Мацунамі. Асноўная мэта візіту – актывізацыя двухбаковых кантактаў у розных галінах супрацоўніцтва.

Праграма візіту прадугледжвала сустрачку Кэнсіра Мацунамі з прэзідэнтам Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Міхаілам Мясніковічам.

Пашырэнню супрацоўніцтва паміж парламентарыямі дзвюх краін былі прысвечаны сустрачы парламенцкага сакратара МЗС Японіі з намеснікам старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Уладзімірам Канаплёвым і старшыней Камісіі па міжнародных справах і сувязях з СНД Палаты прадстаўнікоў Анатолям Малафеевым, а таксама старшыней Савета Рэспублікі Аляксандрам Вайтовічам.

У ходзе візіту адбыліся сустрачы Кэнсіра Мацунамі з першым намеснікам прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Сяргеем Сідорскім, намеснікам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Мікалаем Іванчанкам і міністрам замежных спраў Міхаілам Хвастовым.

Прыезд Кэнсіра Мацунамі ў Мінск стаў першым візітам у нашу краіну прадстаўніка палітычнага кіраўніцтва Японіі такога значнага імпульсу для далейшай актывізацыі кантактаў і паглыблення ўзаемаразумення паміж Рэспублікай Беларусь і Японіяй.

ПОЛЬШЧА ЗМЯНІЛА СТАЎКІ ДАРОЖНЫХ ШТРАФАЎ ДЛЯ ВАДЗІЦЕЛЯЎ ГРУЗАВЫХ АЎТАМАБІЛЯЎ

У адпаведнасці з распараджэннем міністра інфраструктуры Польшчы, з 8 жніўня 2002 года зменены тарыфныя стаўкі дарожных штрафаў для вадзіцеляў грузавых аўтамабіляў. Восем некаторыя з іх.

Выкананне кабатажных (унутраных) перавозак без дазволу – 15 тысяч злотых (каля 4 тысяч долараў ЗША).

Выкананне транспартных перавозак (унутраных) без ліцэнзіі – 10 тысяч злотых (2,5 тысячы долараў).

Выкананне транспарціроўкі або перавозкі для ўласных патрэб без наяўнасці ў транспартным сродку пацвярджэння аплаты за праезд па ўнутраных дарогах – 4 тысячы злотых (1 тысяча долараў).

Скарачэнне адпачынку ў час выканання транспарціроўкі або перавозкі для асабістых патрэб да 15 минут – 250 злотых, да 30 минут – 300 злотых, адсутнасць перапынку – 400 злотых.

Выкананне перавозкі ў перыяд дзеяння забароны руху для некаторых транспартных сродкаў – 1 тысяча злотых (250 долараў) і вы-

кананне міжнароднай транспарціроўкі або перавозкі для ўласных патрэб без абавязковага запісу прыбора, які рэгіструе хуткасць руху, а таксама час руху і адпачынку – 2 тысячы злотых (500 долараў).

Права браць штрафы з 8 жніўня атрымалі: паліцыя, таможныя органы і пагранічная ахова, з 1 кастрычніка – інспектары дарожнага транспарту.

Неабходна адзначыць, што будзе ажыццяўляцца павышаны кантроль тэхнічнага стану грузавых аўтамабіляў-грузаперавозчыкаў з дзяржаў СНД.

У выпадку неўнясення штрафу ў 30-дзённы тэрмін аўтамабіль разам з таварам будзе выстаўлены на аўкцыён.

Прэс-служба МЗС.

пасляслоўе

КЛЮЧЫ АД НЕБА – У НАДЗЕЙНЫХ РУКАХ

У жніўеньскую нядзелю на аэрадроме Баравая пад Мінскам адбылося маляўнічае авіяшоу, прысвечанае Дню Ваенна-Паветраных Сіл Беларусі.

Праўда, ўлічваючы сумныя абставіны нядаўняй украінскай трагедыі пад Львовам, дзе пад абломкамі вучэбна-баявога знішчальніка Су-27 загінула звыш 80 чалавек, беларусы рашылі падстрахавацца: на гэты раз у свяце не прымала ўдзел не толькі ваенная, але і грамадзянская авіяцыя. І тым не менш відовішча было цудоўнае. Тысячы гледачоў з захапленнем сачылі за выступленнямі ў блакітным небе парашутыстаў і зборнай па купальнай акрабатуцы, спартыўных самалётаў і верталётаў аэраклубаў... Сваё майстэрства дэманстравалі лепшыя з лепшых. І, як гавораць удзельнікі авіяшоу, уражанні засталіся незабыўнымі.

Дарэчы, у цяперашняга свята ВПС не такая маленькая гісторыя. Упершыню паветраная прастора Беларусі выкарыстоўвалася ў ваенных мэтах у 1885 годзе, калі на манеўрах рускіх войскаў каля Брэст-Літоўска былі прыменены паветраплавальныя апараты – аэрасты для карэкціроўкі артылерыйскага агню і назарання за ворагам. У XX стагоддзі ў авіяцыю прыйшло шмат таленавітых беларускіх хлопцаў і дзяўчат, імёны якіх сталі легендарнымі. Сярод іх першы двойчы Герой Савецкага Саюза лётчык Сяргей Грыцавец, які ў

небе Іспаніі і на рацэ Халкін-Гол знішчыў каля 40 варожых самалётаў. Многім вядомае імя беларуса Паўла Сухога, аднаго з распрацоўшчыкаў рэактыўнай і звышгукавой авіяцыі.

Сёння Ваенна-Паветраныя Сілы краіны, нягледзячы на эканамічныя складанасці, застаюцца адным з самых тэхнічна аснашчаных і высокаінтэлектуальных відаў Узброеных Сіл, якія адпавядаюць усім сучасным патрабаванням. У мінулым годзе адбыўся пераход на двухвідавую структуру – Сухапутныя войскі і Ваенна-паветраныя сілы і войскі супрацьпаветранай абароны. Як сведчыць камандуючы Ваенна-Паветранымі Сіламі і Войскамі супрацьпаветранай абароны генерал-лейтэнант Алег Парфёнаў, канцэпцыя іх баявога прымянення мае абараняльна-наступальны характар. Гэта значыць, што супрацьпаветраная абарона набыла ўдарную накіраванасць, а ўдарная авіяцыя – супрацьпаветраную. Гэта ў цэлым адпавядае сучасным поглядам на вядзенне ўзброенай барацьбы ў паветранай прасторы свету і дазваляе беларусам здзяйсняць больш эфектыўнае ўзаемадзеянне ў рамках Аб'яднанай сістэмы СПА краін СНД.

Зараз у склад ВПС і войскаў СПА

ўваходзіць бамбардзіровачная, разведвальная, штурмавая, знішчальная, армейская, транспартная і спецыяльная авіяцыя. Яна прызначана для паражэння сродкаў ваеннага нападения, важных ваенна-эканамічных аб'ектаў праціўніка, дэзарганізацыі дзяржаўнага і ваеннага ўпраўлення, авіяцыйнай падтрымкі Сухапутных войскаў, вядзення паветранай разведкі, дэсантвання асабістага саставу і транспарту і г.д. Сёння беларусы пастаянна нясуць баявое дзяржурства ў Аб'яднанай сістэме супрацьпаветранай абароны дзяржаў – удзельнікаў СНД. Штодзённа да яе прыцягваецца 1 200 – 1 600 чалавек, дзейнічаюць 52 камандныя пункты, знішчальнікі-перахватчыкі, баявыя верталёты. Так што ключы ад неба знаходзяцца сапраўды ў надзейных руках. А аснову нашай авіяцыі складаюць самалёты 4-га пакалення. Яны аснашчаны самым сучасным узбраеннем, сродкамі пошукаў праціўніка і ўпраўлення агнём, найноўшай навігацыйнай апаратурай. Дарэчы, авіяцыйныя ракеты могуць паразіць як паветраныя, так і наземныя сродкі праціўніка без заходу ў зону дзеяння яго сродкаў СПА. Беларускія лётчыкі актыўна супрацоўнічаюць з расійскімі калегамі. У пачатку жніўня 4 лётныя экіпажы прынялі ўдзел у комплексным вучэнні на расійскім палігоне «Ашулук», дзе прадэманстравалі высокі прафесіяналізм і майстэрства.

Ларыса ЛАЗАР.

панарама мінска: зялёны луг

Фота Вітэна КАЗЮК

вернісаж

СВЕЦІЦЬ МЕСЯЦ ЯСНЫ

Бадай, з самага бачнага месца на сцяне майстэрні свеціць месяц. Улюбёнец начнога неба, заступнік падарожных, алякун заварожаных з зайздросным пастаянствам выпраменьвае на майстэрню ці не патаемныя знакі. А іх вынаходнік і збіральнік — жывалісец **Анатоль Клімянкоў**.

Вобраз "цыганскага сонца" затрыманы не на адным палатне жывалісеца. Шчодро і аддана адорвае поўна Клімянкова і да таго пазалочаныя восенню лясныя шаты Парэцкага запаведніка (твор паспяхова ў свой час аправаваў сталічную залу), зайнела звінчы ў "Зімнім пейзажы". І яшчэ раз-пораз прабіваецца і не згасае месячнае ззянне ў фарбах гродзенскага мастака.

Можна было б нека і прайсці міма нязмушанага "месячнага бляску" Клімянкова. Маўляў, кожны мастак сам сабе служка і вольны выбіраць у нашым раз'юшаным свеце свой сімвал. Ад-

нак прыцягнула магічная таямнічасць гэтага чалавека. Анатоль Сяргеевіч, акрамя ўсяго, у гродзенскім мастацкім гурце вядомы найперш сваёй гранічнай нешматслоўнасцю. Дарэчы, сваю нешматслоўнасць, калі так дапушчальна гаварыць у адносінах да жывалісеца, ён перанёс ва ўласны мастацкі стыль. Дык вось "цяжкі на гутарку" субяседнік раптам ўспомніў, як ён яшчэ не "цалкам" пяцігадовы з маці і братам (бацька загінуў на фронце, а старэйшая сястрычка памерла ад хвароб і голаду) у 1945 годзе накіраваліся са смаленскай вёскі Старкава на захад Беларусі. У прагных вачах і хлапчуковай свядомасці адбіліся і сёння гучаць і пывуць страшэнны грукат таўварняка, шалёны лёт шпалаў пад дзіравай падлогай цяплушкі зноў-такі пры месяцавым ззянні і квецень пчаліных садоў за Баранавічамі. Ці не адтуль пасля вернецца да Клімянкова яго "Месяц май"...

А таму, відаць, ужо сталы і ўраўнаважаны Клімянкоў не выдумляў, не мудрагеліў з ваеннай тэмай, як некаторыя кан'юктуршычыкі. У А.Клімянкова карціны "Адышоўшыя ў ноч", "Апаленая зямля", "3 майго дзяцінства", "Трывожная ноч" выявілі ў сабе не толькі дзіцячую святую праўду ўбачанага ў час вайны і пазнейшае сталае яе асэнсаванне, але ў першую чаргу непрыстасаванасць і пратэст чалавечай душы да разбурэння, калецтва, непазбежнасці. І тыя творы засяроджваюць вока строгай стрыманасцю,

ад іх вее элегічным духам, шкадаваннем, што шчасце было зусім побач, а яго зруйнавалі. Словам, у айчынным жывалісім зборы пра ваеннае ліхалецце ёсць старонка іх сведкі і відавочцы ў асобе гродзенскага майстра.

"Месяц май" — вызначальны для мастака твор. Карціна створана, іранізуе аўтар, "пасля таго, як кінуў займацца фармалізмам". А на самай справе яна заснавана, зафіксавана нібы на віражы, у палёце: з мяцежным у буянні квету сада — унізе і з дзіўна засяроджанымі на нябесным палетку аб'ектамі — уверх. І ўся прывабнасць або магнетызм твора ў тым, несумненным — тут "шмат" фарбы, і яна ў належным месцы. А падобнае дасягаецца, як вядома, не адразу і куды як не часта.

"Сосны". Мастак увайшоў у іх ад долу, "знізу ўверх" — проста неверагодным чынам уздымаўся па дзесятках ствалоў ад камля да верхаліны, расставіў іх такім чынам, што звёў угары ў адно кола і ўтварыў быццам ансамбль, дзе "песню кожная сасна свайму спявае бору". І гэтае сасновае крашчэнда і гучыць, і ўравае.

Ёсць спакуса рухацца па не адчыненай выставе А.Клімянкова ў прасторы і часе. Але звернем на раней знаёмую сцэжку. А.Клімянкоў у галерэі гродзенскіх вобразаў, сілуэтаў, згадаў у свой час адзначыўся ўласнай экспазіцыяй. "Стары і новы Гродна", "Ранак у маім горадзе", "Гарадскі матыў", "Старыя дамы", "Ускраіна", "Вячэрні пейзаж" — воблік горада-унікума пазначыла не часовая рука гастралёра-ілюзіяніста, не халоднае вока сэрца ўдзячнага сучасніка. І таму, каб атрымаць асалоду, дазволім сабе на безліч пейзажаў і нацюрмортаў глянуць іншым разам і без спеху. Мастак Анатоль Клімянкоў піша тое, што бачыў. Тое, што адчувае і прадчувае сам. І ведае, што святло сонца і месяцавага ззяння ў фарбах, забыццю не падлягае.

Юрка ГОЛУБ.

НА ЗДЫМКАХ: мастак Анатоль Клімянкоў; "Кактус у квецце"; "Гродзенскі пейзаж".

паэтычная імпрэза

ЯК ЗАБЫЦЬ АДЗІНОТУ?

Леанід Пранчак — мой сябар, дружка, сусед. Мы жывём побач, сустракаемся на адной сцэжцы. Ён вядомы паэт, аб'ездзіў свет, доўга жыў у Амерыцы. Аднойчы зайшоў і падараваў кнігу вершаў. Лірыка... Мяккія, цёплыя вершы пра жанчыну. Калі чытаю, то забываю пра адзіноту.

Вольга ЯГОРАВА.

Леанід ПРАНЧАК

* * *

Голуб галубку цалуе.
Галубка зярняты дзяўбе.
Няхай у каханні табе
пашанцуе,
Хай лёс усміхнецца табе!
Мяне кавалер твой раўнуе,
Наіўны і смешны дзівак.
Няхай у каханні табе
пашанцуе.

А я — абыдуся і так...

* * *

Кляновых лісцяў
шумны рой
Кружыўся над пагостам...
Мне вельмі хораша з табой
І незвычайна проста.

Захмеліць радасць,
як пяршак.
Забудуцца сумненні.
Твая наіўная душа
Святлей за лес асенні.

* * *

Сцены голыя.
Вокны наросхрыст.
Апусцела, знямела
кватэра.
Напамінам аб радасці —
Роспіс:
Галубы на блакітных
шпалерах.

Апусцелі,
Стаміліся душы
Ад бяды,
Ад журбы і адчаю...
Ад такой безыходнасці
скрушняй

Галубы
У акно вылятаюць...

родны краявід

Прыйду к табе з прарочых слоў,
Бо не магу забыць, —
Заўсёды быць сярод сяброў
І адзінокім быць.

Праходзяць вёсны чарадой:
То радасць,
То бяда.
О як мне весела з табой!
Табе са мной — нуда.

Твой вобраз
З прывідаў ляплю.
Лёс без любві — пусты.
А я — кахаю і люблю.
Ды не навідзіш ты.

Так можаш толькі ты зрабіць
Не хочаш жыць абы.
Чакаць,
Адрынута любіць
І нелюбімай быць...

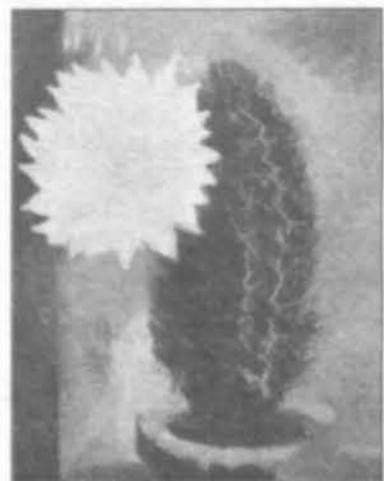
* * *

Вячэра стыне на сталі.
Хто б папытаў: якой халеры?
Я да цябе прыйшоў, але
Твае зачыненыя дзверы.

Я патапчуся ля вакон.
Пайду галодны і суровы.
Ляцяць за мною наўдагон
Твае няказаныя словы.

Не палюбоўнік і не муж.
Ды быць адным з іх меў я
шанцы.
Пякуць далонь калючкі ружы
І да крыві мне раніць пальцы.

Вячэра стыне на сталі.
Ды толькі мне не да вячэры.
Я б палюбіў цябе, але
Твае зачыненыя дзверы...

захавай традыцыю

ТАНЦУЕ І СПЯВАЕ РУДАБЕЛКА

У гарадскім пасёлку Акцябрскі Гомельскай вобласці адзначыў 10-гадовы юбілей народнага ансамбля песні і танца "Весніца". Гэты калектыў — гонар мясцовых беларусаў. На здым-

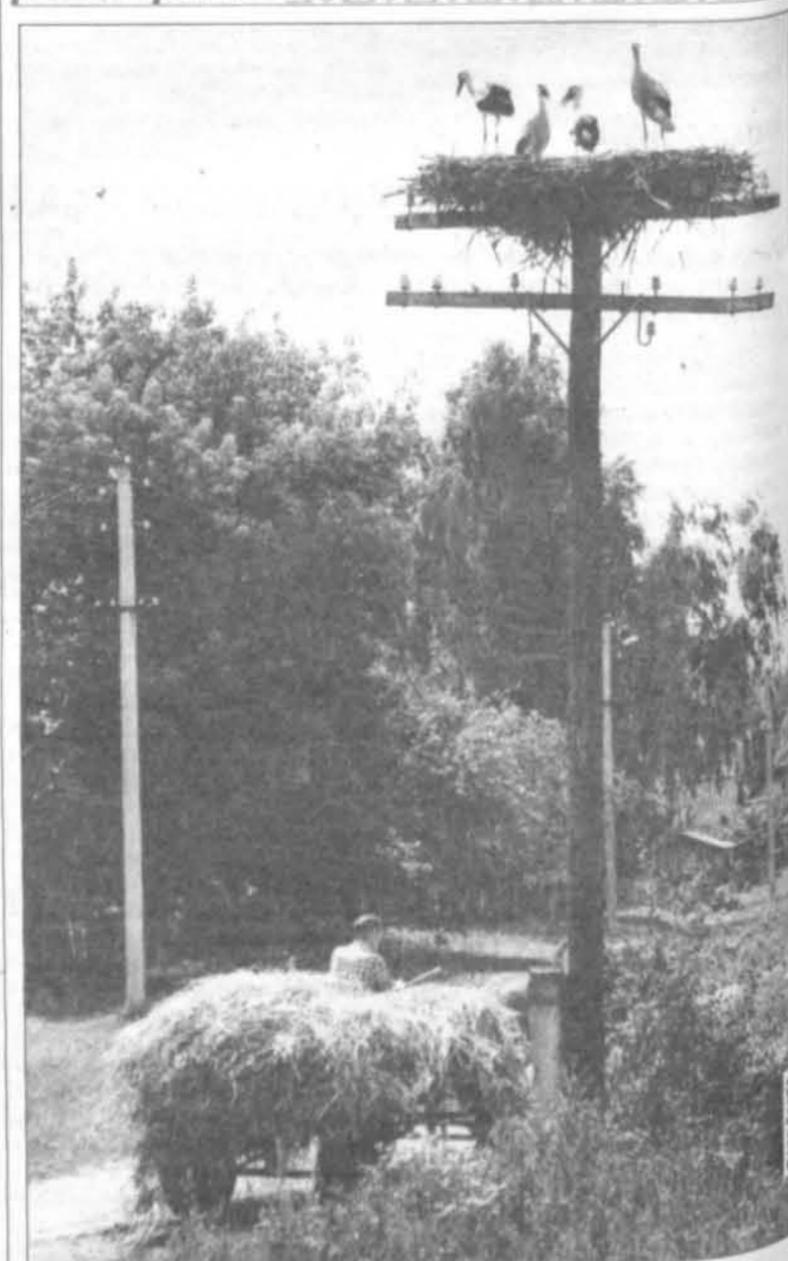
ку — вялікі аматар беларушчыны, саліст ансамбля, добры танцор і гарманіст Алесь Сарнаўскі. Побач з ім — прыгожыя хлопцы і дзяўчаты, што з такім імпэтам адбіваюць абцасамі народную польку і лірычна-паэтычна водзяць карагоды.

Віталі юбіляраў прадстаўнікі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Гомельскага абласнога ўпраўлення культуры і гарадскія ўлады. Старшыня райвыканкама пасёлка Акцябрскі Іван Паршута, былы танцор тураўскага ансамбля танца "Прыпяць", вельмі пранікнёна віншаваў самадзейных артыстаў.

На юбілеі прысутнічалі шматлікія госці з Турава, Мазыра, Гомеля, Мінска, Ельска і Жыткавіч.

Доўга табе жыць на сцэне, несці людзям добры настрой, "Весніца"!

Тэкст і фота Міколы КОТАВА.

ВУЧАЦЦА ЖЫЦЦЬ ПА-ХРЫСЦІЯНСКУ

З дзецьмі нядзельнай школы пры храме Аляксандра Неўскага, што ў Віцебску, пазнаёмілася ў "горадзе майстроў", які быў арганізаваны ў час Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар у Віцебску". Яны прадавалі свае малюнкi, розныя цікавыя вырабы з саломкі, распісаныя воскам яйкі. Разам з дзецьмі была матушка Таццяна (у свеце Таццяна Быстракова), якая згадзілася раскажаць аб нядзельнай школе.

— Матушка Таццяна, калі была арганізавана школа і што там вывучаюць дзеці?

— З таго часу, як пачаў дзейнічаць храм Аляксандра Неўскага ў Віцебску, з 7 студзеня 1993 года.

У школе вывучаецца Закон Божы, царкоўнае песнапенне і старадаўнія распевы, царкоўнаславянская мова, розныя рамёствы, рукадзелле. Дзеці вучацца тварыць дабро, жыць у свеце як праваслаўныя хрысціяне.

Апроч таго, пры храме ёсць сястрыства. Яно названа імем мучаніцы Таццяны, якая слухыла хворым, абяздоленым, бедным, удовам, сіротам. Наша сястрыства апякуе менавіта дзяцей-інвалідаў. Дзеці з нядзельнай школы дапамагаюць таксама аднагодкам-інвалідам.

Спецыяльна для бездапаможных дзяцей мы рытуем святы. Вельмі добра ў нас праходзяць Каляды і Вялікдзень. А да ляжачых дзяцей, якія не могуць выйсці з дому, мы ходзім з батлеечнымі лялькамі. У нас ёсць цудоўная двухпавярховая Батлейка, дзе разыгрываюцца па беларускіх традыцыях і па сучасных сцэнарыях калядныя і велікодныя спектаклі. Дарэчы, такой батлейкі больш няма ні ў адным самадзейным калектыве Віцебска.

Я па адукацыі медыцынскай псіхалаг, 20 гадоў кансультавала дзяцей і ведаю, як складана адаптавацца інвалідам. Дык вось я магу параўноўваць тых дзяцей, якія не маюць цёплых зносін з аднагодкамі, і тых, якія наведваюць нядзельную школу. Яны тут адчуваюць сябе паўнацэннымі. Разам з іншымі наведваюць студыю, у якой выкладаюць высокакваліфікаваныя спецыялісты, такія, як выкладчык Віцебскага педуніверсітэта Мікалай Юпатаў, які вучыць дзяцей маляваць, Таццяна Лупяновіч, самадзейны майстар, навучыла дзяцей рабіць традыцыйныя беларускія вырабы, напрыклад, распісваць воскам велікодныя яйкі.

— Матушка Таццяна, а як вы лічыце, ці будуць дзеці, якія наведваюць нядзельную школу, прыстасаванымі да жыцця ў тым сэнсе, што па-за школай жыццё — далёка ад дасканаласці?

— Хочацца думаць, што гэтыя дзеці будуць стойкімі ў жыцці, не змогуць мірыцца з пошласцю. Неяк летам мы былі ў 10-дзённым паходзе: 4 дні ішлі пешшу, 5 дзён жылі ў манастыры. Разам з намі былі і незнаёмыя дзеці. Мы ішлі па сельскіх дарогах з цяжкімі рукамі (па 7 кілаграмаў), траплялі пад дождж. У дзяцей пра-

макала адзенне, націраліся ногі. Але яны не хныкалі, маглі сабраць сваю волю і сканцэнтраваліся ў самых цяжкіх абставінах. Яны былі ўважлівыя і дапамагалі адзін аднаму, прымалі такія рашэнні, каб паступіць маральна, каб нікога не пакрыўдзіць. Пасля гэтага паходу я зразумела, што дзеці могуць знайсці з усімі агульную мову, яны не адрозніваюцца ад астатніх сучасных дзяцей, бадай, толькі ўмеюць прытрымлівацца сапраўдных каштоўнасцей у гэтым свеце.

— Пазнаёмілася з цікавымі вырабамі вашых выхаванцаў на кірмашы ў "горадзе майстроў". Што дае дзецям удзел у такім свяце?

— Гэта ў нас адзіная магчымасць паказаць, што мы можам рабіць. Да таго ж тут некаторыя віцябляне ўпершыню даведваюцца пра нашу нядзельную школу, пра сястрыства, а потым прыводзяць сваіх дзяцей да нас, а бацькі дзяцей-інвалідаў звяртаюцца па дапамогу. Апрача гэтага, мы тут прадаём (па ўмоўных, канешне, цэнах) свае вырабы. Але затое самі зарабляем на матэрыялы: палотны, фарбы, пэндзлі, ніткі, рамкі і іншыя неабходныя рэчы, а таксама на арганізацыю сумесных свят з дзецьмі-інвалідамі, а калі сродкі застаюцца, яны ідуць на закупку для маламаёмных дзяцей неабходнай амуніцыі для паходаў. Трэба адзначыць, кіраўніцтва "Славянскага базару" з разуменнем адносіцца да нас: самі тэлефануюць і прапаноўваюць нам бясплатна доб-

Матушка Таццяна (першая злева ў другім радзе) і дзеці з нядзельнай школы (злева направа): Артур ЧЫВІНСКІ, Аня ХЛЕБНІКАВА, Яна МАЇСЭЕНКА, Наталля СЯМЁНАВА, Віталь МАСЛАКОЎ, Марыя РЭУЦКАЯ.

рыя месцы. Пяць гадоў запар мы ўдзельнічаем у кірмашы. У нас добрыя адносіны і з супрацоўнікамі ўпраўлення культуры Віцебска. Яны часта запрашаюць дзяцей бясплатна, асабліва дзяцей-інвалідаў, на ўсялякія выставы ў музеях.

— Што яшчэ цікавага робіцца для дзяцей у храме Аляксандра Неўскага?

— Пры храме створаны дзіцячы хор. Я, дарэчы, рэгент храма, праводжу заняткі. Мы некалькі разоў удзельнічалі ў фестывалі духоўных песнапенняў у Мінску, дзе хор станаўліўся лаўрэатам. Выступалі ў Смаленскім саборы. У час наведвання Тройца-Сергіевай лаўры спявалі ў Галотынным манастыры. Пасля канцэрта матушка-ігумення падарыла нам за добрыя спевы цэлую бібліятэчку кніг. Мы збіраем кнігі для дзяцей-інвалідаў.

— Матушка Таццяна, дазвольце задаць далікатнае

пытанне. Што прывяло асабіста вас у храм?

— Малітвамі блізкіх людзей я прыйшла ў храм. Я веруючы чалавек. У нашым родзе 2 свяшчэннікі. Вельмі веруючай была бабуля, у гонар якой мяне і назвалі. Мой муж, айцец Уладзімір, — настояцель храма Аляксандра Неўскага. Яшчэ ў 1980 годзе мы, шукаючы духоўную ісціну нашага жыцця, з дапамогай Божай ўвацарквіліся. Ён прыняў хрышчэнне. Тады ж сталі духоўнымі людзьмі. І 10 гадоў таму ён прыняў сан свяшчэнніка.

— Гэта цяжкая ноша...

— Вера дае сілы і сэнс. А наша адукацыя нам дапамагае. Айцец Уладзімір — кандыдат хімічных навук, а я, як ужо казалі, псіхалаг.

— Усяго вам найлепшага! Няхай дапамагае вам Бог у вашых добрых справах.

Тэкст і фота Таццяны КУВАРЫНАЙ.

прыкметы часу

БЛАГАСЛАЎЛЕННЕ НА РАТНУЮ СЛУЖБУ

Прайшоў чарговы прызыў на службу ва Узброеныя Сілы Рэспублікі Беларусь.

Вайсковая часць № 5525 унутраных войск папоўнілася салдатамі, якія прынялі воінскую прысягу ля Курнага Славы ў Гомелі. На прыняцці прысягі прысутнічалі ветэраны вайны і, вядома ж, бацькі юнакоў.

Настаяцель адной з гомельскіх цэркваў айцец Андрэй благаславіў вайскоўцаў на ратную службу.

НА ЗДЫМКАХ: асвятчэнне навабранцаў праводзіць айцец Андрэй; урачысты момант прысягі.

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА, БенТА.

жыццёвыя сюжэты

ТАЙНЫ СТАРОЙ КРЭПАСЦІ

Будаўнічыя работы ў Брэсцкай крэпасці былі скончаны ў 1836 годзе. Як і належыць па ўсіх канонах цытадэлі, самае высокае месца займаў храм - гарнізонная Свята-Мікалаеўская царква.

Усе будынкі крэпасці былі аб'яднаны галерэямі падзямелляў, якія для выпадковых людзей маглі быць небяспечнымі. Менавіта Брэсцкай і ўвайшла ў гісторыю адна з апошніх крэпасцей, узведзеных на тэрыторыі Расійскай імперыі.

Мікалаеўская царква перажыла тры вайны. У першую сусветную снарады пабілі яе сцены, у 39-м у алтар трапіла бомба, а ў 1941-м храм быў галоўнай вышыняй, за якую ішлі самыя жорсткія баі. Хто валодаў царквой, валодаў цытадэллю. Сюды пад дах храма прыносілі параненых і забітых абаронцаў крэпасці.

Пасля Айчыннай вайны царква доўгі час заставалася разбуранай, толькі праз паўстагоддзя пачаліся рэстаўрацыйныя работы, а вернікі прыйшлі на богаслужэнне.

— Пад дахам нашага храма знаходзяцца астанкі многіх людзей. Невядома нават, каму яны належаць, — гаворыць святар царквы айцец Ігар Умец. — Аднак мы молімся і служым паніхыды за ўсіх загінуўшых.

Што знаходзіцца ў самым ніжнім памяшканні царквы, да гэтага часу невядома. Адчыніць замураваныя дзверы, якія вядуць у падзямеллі, ніхто не адважаецца. У айца Ігара ёсць планы катакомбаў і хадоў пад храмам. А мясцовыя жыхары сведчаць: калі птлераўцы ўзялі крэпасць, яны пабывалі і ў ніжніх памяшканнях царквы, а потым засталі іх, адкрыўшы шлюзы, якія злучаліся з Бугскім каналам. Цяпер гавораць, што там могуць быць не толькі астанкі нашых салдат, але і зброя. Аднак для правядзення адпаведных работ патрэбны сродкі.

У старой крэпасці да гэтага часу знаходзяць невядомыя тунэлі і катакомбы. Як сведчаць мясцовыя жыхары, па некаторых

з іх можна трапіць нават у Польшчу. Усходні форт па сённяшні дзень не размінраваны: адпаведныя прыборы не могуць выдзеліць асобныя металічныя рэчы: звінчы ўся зямля. А ў ніжняга крыпта Свята-Мікалаеўскага храма свая асаблівасць: увесь год тэмпература паветра ў ім трымаецца 17 градусаў. Чаму — ніхто не ведае.

Брэсцкая крэпасць неахвотна аддае свае тайны.

Кожны год 22 чэрвеня ў цытадэль прыходзіць Лізавета Касцюкова. У чатыры гадзіны раніцы яна стаіць некалькі хвілін каля Цярэспальскіх варотаў, што побач з абваднёным каналам, а потым ідзе да Паўночных. Менавіта праз іх яна пакідала крэпасць у 41-м і трапіла ў нямецкі палон. А раніцай 22 чэрвеня маладая жанчына, жонка палітрука, цяжарная, выратоўвала чужых дзяцей, выносіла іх з-пад абстрэлу. Крэпасць гарэла ад нямецкіх снарадаў і мін. Жанчыны абаранялі яе нароўні з мужчынамі. Фашысты ў франтавых зводках адзначалі, што ў цытадэлі змагаецца жаночы батальён.

Лізавета Касцюкова праз месяц уцякла з нямецкага палону і трапіла ў партызанскі атрад. Яна, хірург па спецыяльнасці, была патрэбна ў атрадзе. Праз некалькі месяцаў у яе нарадзіўся сын. Лізавета доўга не давала яму імя. І толькі праз паўгода назвала яго Аляксеем у гонар мужа, пра лёс якога нікога не было вядома.

Толькі праз 20 гадоў пасля вайны Лізавета Касцюкова даведлася, што яе муж загінуў у першыя гадзіны вайны каля Паўночных варот крэпасці.

Кожны год на тэрыторыі цытадэлі знаходзяць астанкі тых, хто тут загінуў, некаторым невядомым салдатам удаецца вярнуць імя... Аднак крэпасць па-ранейшаму хавае свае тайны, і з цягам часу разгадваць іх становіцца ўсё цяжэй...

аўтограф

ПАВЕЛ ГЛОБА: “..КАНЕЦ СВЕТУ? ЁН АДМЯНЯЕЦЦА, СПАДАРЫ!”

Кожную ноч зорнае неба запальвае над намі мірыяды чарадзейных літарыкаў сузор’я Вялікай і Малой Мядзведзіцы, Касіяпеі, Дракона, Валаса, Арыёна, Цяльца і многіх іншых, адкрываючы безліч скарбаў ахутанага мноствам тайн космасу, вабячы цікаўных. І толькі той, хто зведаў гэтую боскую мову зорак, можа прачытаць сэнс створанага рукою самога Тварца...

— Нездзе ў XI–IX стагоддзях да н.э. далёкія продкі ўжо спрабавалі асэнсаваць космас. У многіх старажытных гарадах Двухрэчча: Акадзе, Вавілоне, Ніпуры, Ніневіі, Хурсагаламе і Уры — пры храмах будаваліся трох- і сяміпавярховыя башні, на верхніх пляцоўках якіх размяшчаліся абсерваторыі. Адтуль жрацы-астраномы рэгулярна вялі назіранні за рухам нябесных свяцілаў. Вынікі

— Павел Паўлавіч, часта даводзіцца чуць, што цікавасць да акултных, містычных ведаў, у тым ліку і да астралогіі, рэзка ўзрастае ў перыяд эканамічных крызісаў, пераломных момантаў у гісторыі краіны ці лёсаў людзей. Што наконт гэтага вы думаеце?

— Адмаўляць гэта, вядома, бессэнсоўна, але людзьмі робіцца абсалютна няправільная выснова аб непатрэбнасці такіх ведаў у звычайнай, нармальнай перыяды жыцця. Гэта падобна на тое, як здаровы чалавек не ўспамінае пра медыцыну ці не прыслухоўваецца да парад урачоў аб прафілактыцы прадухілення захворванняў, не выконвае ніякіх прадпісанняў, пакуль не захварэе. А тады кідаецца на пошукі ўрачоў і лекавых сродкаў. Так што павышаная ўвага людзей да астралогіі ў цяжкія часы апраўданая. Менавіта яна і дае магчымасць зразумець законы нашага свету, дапамагае знайсці свой шлях і жыць у згодзе з законамі космасу, прадухіляючы розныя канфліктныя сітуацыі. А што датычыць крызісаў, то яны прыходзяць і знікаюць, а старажытная навука дысцыпліна — астралогія жыве, як мінімум, тры тысячы гадоў.

— Вы цяпер жывяце ў Германіі і, напэўна, кантактуеце з прадстаўнікамі заходняй астралогіі.

старанна запісваліся на гліняных таблічках, многія з якіх і сёння выклікаюць здзіўленне. Напрыклад, 4 планеты Сонечнай сістэмы, вядомыя яшчэ ў старажытнасці, былі “афіцыйна” адкрыты толькі на працягу наступных стагоддзяў (Уран — 1781 год, Нептун — 1846, Плутон — 1930, Хірон — 1977 год). Цяпер ідзе пошук яшчэ дзвюх знаёмых жрацам і астралагам таго часу планет — Празерпіны і Вулкана (самай далёкай планеты ад Сонца і самай блізкай да яго).

Старажытныя людзі не толькі ведалі пра існаванне планет, але і вельмі дакладна вызначалі іх палажэнне ў нябеснай сферы. Вядома было нават аб “чорных дзірках”, якія яны лічылі праяўленнем віруса зла на касмічным узроўні. І сучасныя астраномы знаходзяць гэтыя “чорныя дзіркі” менавіта ў пунктах, узказаных былымі астралагамі. Магчыма, у тым незапамятныя часы і зарадзілася такая навука, як астралогія. Бо жыхары старажытнага Двухрэчча, абагатваралі космас і прыроду, шчыра верылі, што зоркі і планеты кіруюць лёсамі людзей, гарадоў, дзяржаў. І калі б гэта было не так, ці ўдалося б астралогіі прайсці такі доўгі шлях — з тых далёкіх часоў і да нашых дзён?!

На працягу вядомага ўсім перыяду гісторыі чалавецтва астралогіяй займаліся многія вядомыя асобы: Пталя-

мей, Герадот, Піфагор, Гіпакрат, Арыстоцель, Кеплер, Галілей, Улугбек, Авіцэна, Эйнштэйн і г.д., чые імёны ўпісаны ў хроніку чалавечай цывілізацыі. Ёсць выдатныя астралагі і сярод нашых суайчыннікаў, напрыклад, Сімяон Полацкі і Васіль Немчын. У адрозненне ад “Цэнтурый” Настрадамуса, прадказанні вялікага рускага астралага XV стагоддзя н.э. Васіля Немчына датычаць нашых земляў і прасціраюцца ў будучыню да сёмага тысячагоддзя. І што вельмі важна, усе яго прадказанні знайшлі пацвярджэнне ў гісторыі Расійскай дзяржавы і сённяшняга часу.

З гэтага кароткага экскурсу ў гісторыю ўзнікнення астралогіі і пачалося маё знаёмства з вядомым астралагам Расіі Паўлам Глоба, вучоным і гісторыкам, у час яго нядаўняга прыезду ў Мінск. З імем гэтага чалавека звязана адраджэнне Авецыйскай астралогіі, якая базіруецца на веданні Авесты — старажытнай кнігі чалавецтва, якая раней належала прадстаўнікам індаеўрапейскага рэгіёна, — Персідскай Імперыі, Індыі і Старажытнай Русі.

На рахунку Паўла Глоба нямала прагнозаў, якія спраўдзіліся: гэта і смерць Уладзіміра Высоцкага, і аварыя на Чарнобыльскай АЭС, і землетрасенне ў Арменіі, і абнаўленне (перабудова) у 1985 годзе грамадскага ладу Савецкага Саюза, і распад СССР у 1991 годзе, і гібель парома “Эстонія”, і...

Якія там адносіны да гэтай навукі?

— Хацелася б адзначыць такі парадокс, што ў параўнальна багатых і тэхнічна развітых краінах Захаду цікавасць да астралогіі высокая і пастаянная. Там практыкуе да 100 тысяч прафесійных астралагаў, а ў Расіі і некалькіх соцень не набярэш. У Еўропе, напрыклад, існуюць спецыялізаваныя курсы павышэння кваліфікацыі для ўрачоў — у асноўным для хірургаў і тэрапеўтаў, — на якіх вывучаецца медыцынская астралогія. Дарэчы, яшчэ вялікі старажытнагрэчаскі ўрач Гіпакрат (460–377 гады да н.э.), вядомы сваёй клятвай, сказаў: “Ні адзін урач не можа паспяхова карыстацца медыцынскай навукай, калі ён незнаёмы з астралогіяй...” Гэтай думкі прытрымліваецца і большасць заходніх высакласных спецыялістаў.

— Якія накірункі існуюць у астралогіі? Раскажыце, калі ласка, пра некаторыя з іх.

— Калі гаварыць пра астралогію ў адносінах да паўсядзённага жыцця, то яна дае магчымасць вызначыць асаблівасці характару, моцныя і слабыя бакі асобы, правільны накірунак яе развіцця (да чаго трэба імкнуцца, на што абаяцца), вызначыць спакусы сіл зла і падтрымку сіламі добра. Дапамагае растлумачыць прычыны падзей і прадказаць розныя варыянты будучых у залежнасці ад выбару ча-

лавека і праводзіць аператыўную карэкціроўку паводзін, а таксама выбіраць аптымальны час для тых ці іншых спраў і папярэджваць людзей аб небяспечных сітуацыях у жыцці і г.д. Усё раней сказанае дапамагае раскрыць накірунак астралогіі, які называецца астралогіяй асобы.

Уплыў мінулых жыццяў чалавека на яго сённяшні лёс, калі прасочваецца фарміраванне кармы ў мінулых і сённяшнім увасабленні і вызначаецца развіццём кармы ў будучыні, — другі накірунак, ці кармічная астралогія.

Але існуюць і іншыя накірункі: медыцынскі, калектыўны. Гэта рэзанансная астралогія, астрамінералогія — навука пра камяні і металы, іх уздзеянне на чалавека ў адпаведнасці з яго гараскопам, астрагеаграфія, якая вывучае Зямлю як адзіны жывы арганізм, розныя зоны на яе паверхні, а таксама ўплыў асаблівасцей краін, гарадоў, прыродных умоў на характар пастаянных жыхароў, стэрэатыпы іх паводзін. І гэта толькі малая частка з існуючых накірункаў, якія ахопліваюць усе бакі нашага жыцця.

— Павел Паўлавіч, ці існуе наогул праграма будучыні?

— Будучыня існуе ў закадзіраваным выглядзе ў кожным з нас, але яна шматварыянтная. І чалавек свабодны ў выбары, таму ён можа выбіраць адзін з мноства варыянтаў. Будучыню можна ўявіць у выглядзе

разгалінаванага калідора. Кожнае адгалінаванне — кропка выбару, дзе мы маем магчымасць вызначыцца. Калідоры разыходзяцца і зноў сыходзяцца, калі розныя варыянты будучыні прыводзяць да аднолькавага выніку. У выпадку высокай ступені фатальнасці лёсу чалавека будзе вельмі мала разгалінаванняў і шмат аб’яднанняў (у крайнім выпадку — калідор без разгалінаванняў, г.зн. няма ніякага выбару). У выпадку ж вялікай свабоды ў лёсе чалавека будзе шмат разгалінаванняў і мала аб’яднанняў. Гэта, вядома, крыху спрошчаная аналогія, але сутнасць яна адлюстроўвае правільна. Такім чынам, кожны момант у будучыні мае некалькі варыянтаў, прычым адны моманты маюць іх больш, іншыя — менш. Для гэтых малаварыянтных момантаў будучыні найбольш проста скласці прадказанні, бо іх верагоднасць найбольш высокая. З гэтым звязана тое, што практычна ўсе прадказальнікі фарміруюць прагнозы на будучыню фрагментарна.

З вышэйсказанага ўзнікае пытанне: “А як жа тады падзеі, у якія аказваюцца ўцягнутымі мільёны людзей? Чаму лёс усіх іх аднолькавы незалежна ад індывідуальнага выбару?” Па-першае, нават пры самых глабальных падзеях уцягнутымі ў іх бываюць не ўсе. Нават буйнамаштабныя войны не аказваюць прыкметнага ўплыву на жыццё некаторых людзей, а іншыя, здавалася б,

з-за дробязі, нязначнай памылкі пінучы. Так што індывідуальны выбар і ў даным выпадку немалаважны. Бо нават калі з чалавекам павіна здарыцца няшчасце, то часта ад яго самога залежыць, у якой форме яно адбываецца (укопе ён палец іголкай ці трапіць пад машыну). Па-другое, ужо тое, што мы нараджаемся ў гэўны час у гэўнай краіне, гэўнай сям’і, у многім вызначае наш лёс, які мы заслужылі раней сваім жа ўласным выбарам. Нягледзячы на многія запраграмаваныя жыццёвыя сітуацыі ў саміх нас, мы ўсё ж здольныя нешта мяняць у жыцці, але гэта залежыць ад таго, наколькі мы змяняемся знутры. І як гаварылі старажытныя людзі: “Зоркі схіляюць, але не абавязваюць”, гэта значыць, праграма з’яўляецца вызначальнай, але не жорсткай, і амаль кожны здольны змяніць сваю праграму ў той ці іншы бок.

— Павел Паўлавіч, хацелася б задаць яшчэ адно пытанне, якое хвалюе практычна кожнага чалавека: ці будзе канец свету ў бліжэйшы час, пра які так шмат пішучы?

— Напярэдадні 2000 года ўжо чакалі канца свету... Многае залежыць ад нас: будзе гэта бедства ці адбудзецца ачышчэнне чалавецтва. А канец свету? Ён адмяняецца, спадары. Гэта, дарэчы, і па Настрадамусу...

Гутарыў Аляксандр ХАЛЕЦКІ.

ПРАГНОЗ ПАЎЛА ГЛОБА НА XXI СТАГОДДЗЕ

КАБ НЕ АБЦЯЖАРВАЦЬ ВАС РОЗНЫМІ МАЛАЗНАЁМЫМІ АСТРАЛАГІЧНЫМІ ТЭРМІНАМІ І ТЛУМАЧЭННЯМІ, ПРЫВЯДУ АГУЛЬНУЮ КАНЦЭПЦЫЮ РАЗВІЦЦА ЧАЛАВЕЧАГА ГРАМАДСТВА З 2002 ПА 2100 ГОД

2002–2008 гады — час абнаўлення і змянення светапогляду людзей, фарміравання новай веры, рэлігіі, ідэалогіі і сістэмы духоўных каштоўнасцей.

2009–2025 гады — гэты час прынясе істотныя змены ў палітычным, фінансавым і эканамічным жыцці ўсёй сусветнай супольнасці, якія могуць адбыцца з-за самых жудасных войнаў ці тайнага рэвалюцыйнага падзелу свету (не выключаны новыя ядзерныя выпрабаванні, выбухі і нават войны з прымяненнем ядзернай зброі).

2024–2043 гады — будзе закладзены наступны віток развіцця чалавецтва. Адмаўленне ад строгай іерархічнай формы кіравання, зваржэнне дыктатур і таталітарных рэжымаў, перамога дэмакратычных уплываў і стварэнне новых дзяржаўных структур. Гэта

час магчымага ўстанаўлення рэальнага кантакту з незямнымі цывілізацыямі, а таксама раскрыцця ў многіх людзей звышздольнасцей і прымяненне іх на карысць матэрыяльнага свету.

2044–2051 гады — час, калі будзе адзначаны ўсплёск магіі і містыцызму, у горшым выпадку — рэлігійнага фанатызму ў каласальных маштабах, што не выключыць супрацьстаяння і вайны паміж цэлымі кааліцыямі краін і народаў, аб’яднаных па рэлігійным прынцыпе. Да таго ж узнікне вялікая цікавасць да пытанняў вечнага жыцця і пошуку эліксіру бяссмерця. Магчымае стварэнне ў гэты перыяд кібаргаў і біяробатаў, надзеленых звышчалавечымі здольнасцямі. З чаго вынікае, што гэты невялікі прамежак часу будзе насычаны навукова-тэхнічнымі пераваротамі, асабліва ў га-

ліне медыцыны, наступствы якіх будуць поўнаасцю залежаць ад розуму і маральных якасцей вучоных-эксперыментатараў.

2052–2064 гады — гэты час дасць новае ўсведамленне сусветнай гармоніі, новыя нормы маралі і права, пераход на зусім новыя спосабы ўспрымання інфармацыі, развіццё інтуіцыі і тэлепатыі, а таксама ён будзе адзначаны зменамі ў палітычных і ўладных структурах грамадства.

2065–2100 гады — гэта час татальных пераваротаў і маштабных змен, накіраванай волі народаў, якая вызначае мэты ўсяго пакалення. З 2096 года, калі Плутон увайдзе ў знак Цяльца, пачнецца новая эканамічная перабудова сусветнага супольніцтва.

У сваю чаргу, Уран пройдзе па пяці знаках:

па знаку Стральца (2065–

2071), нанава абуджаючы дух пашырэння філасофскага пазнання свету, развіцця акултных навук, пашырэння ролі рэлігіі і розных вучэнняў;

па знаку Казярога (2072–2079), зноў змяняючы “старыя” гістарычныя формы палітычнага і эканамічнага кіравання;

па знаку Вадалея (2080–2087), чарговы раз робячы перавароты ў свядомасці і ставячы чалавецтва перад праблемай новага выбару і выжывання свету ў новых, невядомых нам умовах;

і нарэшце, па знаку Рыб (2087–2093), уцягваючы людзей у пошукі новых ідэалаў, якія садзейнічаюць іх далейшаму змяненню на новым вітку развіцця. У аналізе гэтага перыяду я наўмысна апусціў найгоршае праяўленне планет, спадзеючыся на разважлівасць чалавецтва і выбар у бок звалючыйнага шляху развіцця.

У канцы разглядаемага стагоддзя, а дакладней, на стыку XXI–XXII стагоддзяў, хачу асоба выдзеліць 2094 год — самы

“зачынены” год стагоддзя, калі адбудзецца максімальна магчымая колькасць зачыненняў (сем). У мінулым такім годам быў 1917-ты, яго гісторыя вядомая ўсім. Што ж, на змене стагоддзяў заўсёды адбываюцца гранд’ёзныя падзеі. Нешта падобнае чакаецца на стыку наступных стагоддзяў. Падвесці вынікі данага прагнозу мы, вядома ж, ужо не зможам, таму прадаставім гэта нашым нашчадкам і маім паслядоўнікам, якія ў 2101 годзе, дастаўшы са старых архіваў пакрытую пылам падшыўку газеты за 2002 год, напішучы новы артыкул, толькі ўжо пад рубрыкай “Вынікі былых прагнозаў”. І гэта стане адным з самых лепшых маіх прадказанняў, бо будзе значна, што чалавецтва яшчэ жывое і хаця б частка яго рухаецца ў правільным накірунку, прадаўжаючы дарогу жыцця скрозь цёрні да зорак.

Запісаў Аляксандр ХАЛЕЦКІ

спецыяльна для “Голасу Радзімы”.

слухай сваё

дзіцячая чытанка

РОК-Н-РОЛ У СОЛЬНЫХ ПРАЕКТАХ

"Нараскія": "Сіні апельсін". Мн., 2002, "Pete PaFF"

Развіццё нацыянальнага музычнага рынку за апошнія гады справакавала ў Беларусі моду на сольныя альбомы славутых рок-музыкантаў. Нядаўна мы прадставілі нашым чытачам CD "Цацачная крама" Зміцера Вайцюшкевіча (ex-"Крыві"), а цяпер вось, калі ласка, неверагодны "Сіні апельсін" Піта Паўлава (гітарыста "N.R.M.", "Крыві" і многіх супольных праектаў).

Неверагодны ён хаця б таму, што дыск тыражаваўся не стандартным фарматам (12 сантыметраў у дыяметры), а якраз з лусту сапраўднага апельсіна (8 сантыметраў), ды яшчэ ў сапраўднай аранжавай скурцы са звычайным стыкерам "Maros"... Не,

не "Maros", а "Narasckija" напісана традыцыйным шрыфтам. Гэта новы праект Піта Паўлава, дзе ён вырашыў праявіць не толькі свае гітарныя таленты, але і вакальныя. Бадай, удалося. Ва ўсялякім выпадку каментатар "Музыкальнай газеты" Алег Клімаў меў падставы сцвярджаць: "Уражае гітарны саўнд — вельмі якасны, дый спявае Піт на салідным узроўні".

Даследчыкі зважаюць таксама на найарыгінальнейшую мастацкую аздабу выдання (Святаслаў Шпак), дзе ў адмысловым канверце нават звычайны белы дыск вымушаны свяціцца сінім колерам, каб сімвалізаваць сабою той самы сіні апельсін, пра які спяваецца ў адной з песень:

Так моцна пахне апельсінам —
Ажно дыханне заняло,
Здранцвеў язык, і згоркла сліна,
А свет сцягнеў, зробіцца сінім
І ў момант сківіцы звяло.

Дарэчы, аўтарам тэксту тут таксама выступіў Піт Паўлаў. Але такая рознабаковасць нават не прэтэндуе на татальна самотніцкія лаўры. Піту ў новым праекце дапамагаюць не менш знакамітыя музыканты Алег Дзямідовіч (бубнар "N.R.M."), Аляксей Рудаў (басіст "Палёкін's band").

Нягледзячы на незвычайныя памеры гэтага музычнага прадукту, ён звычайна прайграецца на любым CD-плееры. Гэта так званы другі стандарт.

У праграму міні ці, дакладней, — мікраальбома ўвайшло шэсць трэкаў агульнай працягласцю больш за чвэрць гадзіны. Акрамя загалова твора, Піт Паўлаў здолеў праявіць сваю неардынарную асобу, выказаць свае філасофскія развагі над навакольным жыццём у вельмі напружаных, дынамічных песнях "Мяне нясе", "Той, што прыйдзе пасля".

Не выпадзе з гэтага кантэксту і ўласная апрацоўка фальклору, да якога музыкант "прыкіпеў" душой яшчэ ў гурце "Крыві". Памятаеце яго звышэнергетычную метал-версію песні "За туманам" у аднайменным альбоме ("Каўчэг", 1998)? Дык вось цяпер Піта прывабіла не менш любімая ў народзе "А ў лесе, лесе", добра вядомая слухачам паводле запісаў Акадэмічнай харавой капэлы Беларусі імя Р.Шырмы ("Мелодыя", 1989). Бадай, у эмацыянальным напале Піт тут пераўзышоў нават самога сабе.

Настраёвымі інструментальнымі ўстаўкамі ў гэтым рэлізе сталі кароценькія гітарныя тэмы "Intra" і "Outra", якія ператварыліся ў своеасаблівыя сэнсавыя цагліны мастацкай канцэпцыі рэліза.

Трэба сказаць, што найбольш шырокі спектр алузіі і рэмінісцэнцый гэты дыск будзіць у інтэлектуальна падрыхтаванай часткі аўдыторыі, хоць створаны ў канве нібыта звычайнай маскультуры.

Напрыклад, адкуль такое незвычайнае напісанне назвы праекта — "Нараскія"? Відаць, нашы "гарадскія" вельмі хочуць падрэспіць сваю роднаскасць з сусветна вядомым узорам чэшскага альтэрнатыўнага року "Life after life", дзе таксама былі свае "Нараскія", і таксама на міні-альбоме.

Дый тое, што ў "Сіні апельсін" не ўвайшла кампазіцыя "Nir Nir" таго ж перыяду (альбом "Hardcoremanія: чаду!", таксама шмат пра што гаворыць. Хаця б пра тое, што гэта не звычайны мяшок музычных хітоў, а канцэптуальна прадуманы прадукт.

Вітаўт МАРТЫНЕНКА

ЗАЙКАВА ХАТКА

ДЗЕНЬ НАРАДЖЭННЯ

Быў пачатак лета. Сакавітая зялёная трава ўзнялася высока-высока. Яна схавала зайкаву хатку і закланіла сонейка. Толькі асобныя праменьчыкі дабіраліся да зямлі. Яны рухаліся паміж сцяблін, нібы маленькія зайчыкі.

На розныя лады стракаталі конікі. Дзесьці ў вышыні гулі чмялі і пчолы. Паўдзённая спека — лепшы час, каб збіраць мёд. Раз-пораз пралятаў лёгкі ветрык і разносіў водар кветак. Тады чароўны пах напаяўняў кожны куточак.

У гэтую цудоўную часіну з'явіўся на свет маленькі зайчык. Маці-зайчыха паклала немаўля сярод кветак канюшыны. Тут трава была ніжэйшая. Праменьчыкі весела вадзілі карагод, ласкава грэлі спінку. Мядзяны пах і пчаліны гул хілілі на сон.

Маленькі пушысты камячок ціха драмаў. Яму было цёпла і хараша. Зайчык не здагадаўся, што яго з'яўленне на свет выклікала столькі спадзяванняў.

МАТЧЫНЫ ПЛАНЫ

Маці-зайчыха не проста адпачывала на мяккай траўцы. Яна планавала будучыню свайго сына: "Я дам зайчыку найлепшую ў лесе адукацыю. Ён у два разы разумнейшы за свайго бацьку. Дзеля гэтага адпраўлю малога да самай лепшай у лесе настаўніцы... Так, а хто ў нашым лесе лепшая настаўніца?.. Зразумела, Карга Старая. Яна ведае больш, чым усе звяры разам. Але, галоўнае, яна вельмі строга: нікому спуску не дае. У яе ўсе вучні выдатнікі. А гультаяў Карга адразу праганяе... Не, не праганяе, а, здаецца, з'ядае. Таму адны толькі выдатнікі застаюцца. Так не пойдзе. Да Каргі Старой я свайго зайчыка не аддам.

Лісіца таксама шмат чаго ведае. Аднак ёй зайчачіна падабаецца. Лепш адправіць шэранькага да трусоў, нашых далёкіх сваякоў. Яны ўмеюць будаваць хаткі проста ў зямлі. Такія хаткі, кажучы, нават лепшыя за лісіныя... Але трусы жывуць за вялікаю ракой. Як праз яе перабрацца, не ведае ніхто.

Тады я буду выходзіць сына сама. Навучу ўсім жаночым справам. Гэта, каб бацька не зазнаваўся. Бо будзе хваліцца, што вывучыў самага разумнага зайчыка ў лесе.

А ці хопіць у мяне на гэта часу? Можна і не хопіць. Хай яго сёстры выходзіць, а я ім калі-нікалі дапамагаць буду".

Светлыя летуценні перапыніў сын. Ён настойліва папрасіў есці. Тым часам сарока, нячутна ўзняўшыся з сука, паляцела разносіць навіну па лесе.

БАЦЬКАВЫ СПАДЗЯВАННІ

Даўгалапка працаваў на градах з капустай. Ён захапіўся работай і не чуў птушынага гоману. Нарэшце заяц заўважыў, што птушкі шчабечуць надта гучна. У сарочай траскатні выразна чулася: "Уяўляеце, уяўляеце! У Храпчыкаў сын нарадзіўся". Ад нечаканасці Даўгалапка высока падскочыў і перакнуўся ў паветры. Ад гэтага ў зай-

ца пераблыталіся ўсе думкі. Некаторы час ён сядзеў нерухома. Здавалася, на градах вырас вялікі качан капусты.

Паступова думкі прыйшлі ў парадак, і Храпчык паскакаў дадому. Дарогай ён планаваў будучыню сына: "Я асабіста займуся выхаваннем майго зайчыка, — думаў Даўгалапка. — Навучу яго ўсяму, што ведаю сам. Ён будзе тады самым разумным зайцам у лесе. Потым я аддам сына ў навуку да Яжа, да Барсукі і, нарэшце, да Савы... О! Ён стане тады разумнейшым у лесе зверам. Прозвішча Храпчыкаў набудзе вялікую вядомасць". Светлыя мары перапыніў голас ваверкі:

— Гэй, Даўгалапка! Ратуй свой куцы хвост!

За бліжэйшым хмызняком была ліса. З усіх сіл заяц задаў стракача. Толькі пераскочыўшы цераз ручай, ён здолеў перавесці дух. Нечаканае здарэнне змяніла зайцу настрой. "Разум добра, але ў лесе галоўнае — сіла, — вырашыў ён. — Пра гэта будзе мой галоўны клопат. Я буду карміць сына лепшай мorkвай. Тады ён вырасце высокі-высокі. Кожны дзень мы будзем займацца спортам. Мой зайчык стане самым дужым і спрытным, нават мацнейшым за лісу і ваўка".

Маленькае зайчаня магло б стаць дужэйшым і за мядзведзя. Але Даўгалапка ўбачыў сваю хатку. Побач з ёю ляжаў маленькі зайчык. Ён нічога не думаў пра сілу мядзведзя ці пра навуку ў савы. Ён проста грэўся ў сонечных промянях.

РАЗВАЖАННІ СЯСЦЁР

Ля хаткі Храпчыкаў было незвычайна ціха. Лялькі адзінока ляжалі на траўцы. Пяць сясцёр сабраліся пад старой вярбой. Яны абмяркоўвалі нараджэнне брата. Малодшая, Шэрая Лапка, была вельмі ўзрадавана:

— Як добра, што ў нас нарадзіўся брацік! Ён хутка вырасце, стане дужым. Тады мяне ніхто не пакрыўдзіць!

Яе падтрымала Чыхардуля, крыху старэйшая за Шэрую Лапку:

— Мы будзем гуляць утраіх, калі старэйшыя пойдучы паліваць зайцаву капусту. Нам будзе весела. Аднак сярэдняя, Кувыркулля, была не так рада:

— Вам хутка надакучыць нянь-

кацца з малым. Тады маці даручыць мне даглядаць брата.

Старэйшая за яе Скакуля прабурчэла:

— Лепш бы нарадзілася сястрычка. Цярпець не магу гэтых хлопчыкаў-зайчыкаў. Таго і глядзі, што нашкодзяць.

Самая старэйшая Грызуля разважліва сказала:

— Хлопчыкі-зайчыкі бываюць розныя. Сярод іх сустракаюцца не вельмі шкадлівыя. Усё залежыць ад выхавання. Лепш за ўсё, калі брата выходзіць старэйшая сястра.

— І ёй дапамагаюць іншыя сёстры, — падтрымала Скакуля.

Урэшце рэшт дзяўчынкі дамовіліся выходзіць брата разам.

ЗАЙЧКУ ДАЮЦЬ ІМЯ

Зайчаняці споўнілася тры дні. Даўгалапка сабраў сямейную нараду. Заяц-бацька пачаў урачыстую прамову:

— У сям'і Храпчыкаў нарадзіўся сын — захавальнік прозвішча. Трэба падбраць яму добрае імя. Яно будзе гучаць урачыста і сур'ёзна. Я прапаную назваць нашага сына —

Пачакай, — спыніла Даўгалапку жонка. — Я нарадзіла зайчаня, я і назаву яго. Мой сыноч будзе звацца...

— Будзе звацца Лапускі! — рашуча заявіла Шэрая Лапка. — Мне гэтае імя найбольш падабаецца.

— Лепш назавём яго Чыхардунчыкам, — прапанавала Чыхардуля. — А мне больш падабаецца імя Кувыркунчык! — не згадзілася Кувыркулля.

— Я прапаную назваць брата Скакуном! Гэта гучыць вельмі сур'ёзна, — сказала Скакуля.

— Вось прыдумала — Скакуні! — усміхнулася Грызуля. — Наш брат хто? Заяц ці конь? Грызун — вось сапраўднае імя для зайчаняці!

Нарэшце сёстры пачалі гаварыць разам. У гомане нічога нельга было разабраць. Даўгалапка моўчкі паглядаў на сына. Маленькі зайчык кранаў лапкай сцяблінку. Ад гэтага над ім павольна хісталася кветка-званочка. "Мы пра яго спрачаемся, а ён гуляецца сабе, гэтакі гультайчык", — падумаў бацька. Пры гэтым Даўгалапка ціха сказаў услых:

— Гуляецца, гуляецца... Проста нейкі зайчык-гультайчык.

— Зайчык Гультайчык! Зайчык Гультайчык! Якое выдатнае імя! — усклікнула Шэрая Лапка. — Будзем клікаць нашага браціка Гультайчыкам!

Сямейства Храпчыкаў яшчэ пасгірчалася для парадку. Але ўсе згадзіліся, што Гультайчык вельмі прыгожае імя.

Яўген ЦЕРАХАЎ

АДКАЗЫ НА КРЫЖАСЛОЎ, ЗМЕШЧАНЫ У № 33

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ. 5. Матузьявічус. 8. Гагарын. 9. Помазаў. 12. "Мароз". 13. "Жалейка". 14. Талаш. 17. Савіцкі. 18. Тарасаў. 21. "Успомні!" 22. Барайцы. 25. Ракаў. 26. Амограф. 27. Шабан. 30. Самойла. 31. Елісееў. 32. "Безназоўнае".

ПА ВЕРТЫКАЛІ. 1. Бажан. 2. Сурыкаў. 3. Цікоцкі. 4. "Дудар". 6. Чаховіч. 7. Памазан. 10. Раманоўская. 11. Канапніцкая. 15. "Украіна". 16. "Барысаў". 19. Полазаў. 20. Паланя. 23. Смольня. 24. Заслаўе. 28. Кобец. 29. "Іслач".

«Голас Радзімы»
Галоўны рэдактар
Наталія САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігіі і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», могуць не супадаць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне №81. Падпісны індекс у Беларусі 63854. Тыраж 2 082 экз. Заказ 1946. Падпісана да друку 26. 8. 2002 г. у 12.00. Газета набрана і звярстана на рэдакцыйным настольна-выдавецкім комплексе.

Адрукавана ў друкарні «Беларускі Дом друку» (220041, г. Мінск, пр. Скарыны, 77).